

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ
«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020»
ΜΟΝΑΔΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ & ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αθηνών 56
Ταχ. Κώδικας : 10441 Αθήνα
Πληροφορίες: Τ.Κατσαρού – Χ.Απατσίδης
Τηλέφωνο: 2105275136 – 2461095960
Email: tkatsarou@mou.gr – xapatsidis@mou.gr

Α.Δ.Α.: 943Θ4653ΠΓ-9Ν3

Ημερομηνία **23 Δεκεμβρίου 2021**
Α.Π.: **5474**

Κωδ. πρόσκλησης στο ΟΠΣΑΑ:
4.3.4_2021_Ε.Υ.Ε.Π.Α.Α.

Προς: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014-2020

ΜΕΤΡΟ 4: «Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού»

ΥΠΟΜΕΤΡΟ 4.3: «Στήριξη για επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας»

ΔΡΑΣΗ 4.3.4: «Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις»

Η ΟΠΟΙΑ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Το **ν. 4314/2014 (Α' 265)**: «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις», όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Τον **κανονισμό (ΕΕ) 1303/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής

Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.

3. Τον **κανονισμό (ΕΕ) 1305/2013** για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.
4. Τον **κανονισμό (ΕΕ) 2020/2220** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Δεκεμβρίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση ορισμένων μεταβατικών διατάξεων για τη στήριξη από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) τα έτη 2021 και 2022 και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1305/2013, (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 και (ΕΕ) αριθ. 1307/2013 όσον αφορά τους πόρους και την εφαρμογή τους τα έτη 2021 και 2022 και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 όσον αφορά τους πόρους και την κατανομή αυτής της στήριξης τα έτη 2021 και 2022.
5. Το **π.δ. 97/2017 (Α' 138)** «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».
6. Το **π.δ. 40/2021 (Α' 100)** «Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων και Γενικών Γραμματειών, σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών».
7. Την αρ. **С (2015) 9170/11.12.2015** Απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020, όπως κάθε φορά ισχύει.
8. Τις από **10.12.2021 αποφάσεις - συμπεράσματα** της 10ης Συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ της Ελλάδας 2014-2020, όσον αφορά τα κριτήρια επιλογής της Δράσης 4.3.4.
9. Την υπ' αρ. **152950/23-10-2015** ΚΥΑ έγκρισης της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του ΠΑΑ 2014-2020.
10. Την υπ' αρ. **4760/23-06-2021 (Υ.Ο.Δ.Δ. '483)** απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Ανάθεση καθηκόντων Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων», με την οποία διορίστηκε ο κ. Παπαγιαννίδης Δημήτριος του Οδυσσέα, στη θέση του Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
11. Την υπ' αρ. **3299/16-12-2021 (Β' 5985)** απόφαση των Υφυπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «3^η τροποποίηση της υπ' αρ. 24944/20-09-2016 απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Αναδιάρθρωση των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020» (Β' 3066).
12. Την υπ' αρ. **1065/19-04-2016 (Β' 1273)** απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014–2020»», όπως κάθε φορά ισχύει.

13. Την υπ' αρ. **137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (Β' 5968)** Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Αντικατάσταση της υπ' αριθ.110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»», όπως κάθε φορά ισχύει.
14. Την υπ' αρ. **892/133271/20-05-2021 (Β' 2137)** απόφαση του Υπουργού και των Υφυπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Μεταβίβαση της εξουσίας υπογραφής «με εντολή Υπουργού» ή «με εντολή Υφυπουργού» ή «με εντολή Υπουργού και Υφυπουργού», κατά περίπτωση, στο Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, στο Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων και σε Προϊσταμένους οργανικών μονάδων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».
15. Τη υπ' αρ. **3239/13-12-2021** επιστολή ενημέρωσης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 – Μονάδα Χρηματοοικονομικών Ροών και ΟΠΣΑΑ για την έκδοση πρόσκλησης.
16. Το υπ' αρ. **3327/22-12-2021** έγγραφο της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 – Μονάδα Θεσμικής Υποστήριξης & Αξιολόγησης, με το οποίο δόθηκε η σύμφωνη γνώμη επί του σχεδίου πρόσκλησης προς τους δυνητικούς δικαιούχους για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.

Κ Α Λ Ε Ι

Τους παρακάτω δυνητικούς δικαιούχους:

- **Δήμους**

για την **υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων)**, προκειμένου να ενταχθούν και χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο του Μέτρου 4, Υπομέτρου 4.3, Δράσης: 4.3.4: «**Βελτίωση πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις**» του ΠΑΑ 2014-2020.

1. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Η χώρα μας χαρακτηρίζεται από την ιδιαίτερη γεωμορφολογία της (ορεινοί όγκοι και νησιωτικός χαρακτήρας), καθώς επίσης και από τη διασπορά των αγροτικών της εκμεταλλεύσεων. Ως εκ τούτου υπάρχει η ανάγκη για τη βελτίωση της πρόσβασης σε αυτές. Στο πλαίσιο αυτό εφαρμόζεται δράση για τη βελτίωση της πρόσβασης σε γεωργική γη και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις, με στόχο τη μείωση του κόστους μεταφοράς των προϊόντων, την ευκολότερη και ταχύτερη πρόσβαση των γεωργικών μηχανημάτων καθώς και την ταχύτερη και ασφαλέστερη μεταφορά των ευπαθών προϊόντων.

Η εξασφάλιση της εύκολης και ασφαλούς προσπελασιμότητας στις γεωργικές και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου, με την παράλληλη βελτίωση και εκσυγχρονισμό των καλλιεργητικών μεθόδων (πρόσβαση μηχανών, εύκολη διακίνηση της

παραγωγής κλπ), συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των εκμεταλλεύσεων, με θετικές επιπτώσεις στο αγροτικό εισόδημα.

Το πεδίο εφαρμογής της δράσης περιλαμβάνει την κατασκευή έργων πρόσβασης σε γεωργική γη ή κτηνοτροφική εκμετάλλευση με **υποχρεωτική την ασφαλοστρωση ή την τσιμεντόστρωση.**

Στο πλαίσιο της δράσης, είναι δυνατή η χρηματοδότηση εργασιών βελτίωσης **των υφιστάμενων** αγροτικών οδών, όπως βελτίωση των γεωμετρικών χαρακτηριστικών των οδών ή κατασκευή μικρών τεχνικών έργων (οχετοί απορροής όμβριων υδάτων, τοιχία αντιστήριξης κ.α.).

Δεν περιλαμβάνονται δαπάνες που αφορούν συνήθεις παρεμβάσεις συντήρησης (π.χ. αποκατάσταση ασφάλτου).

Οι προτεινόμενες πράξεις πρέπει να έχουν ενταχθεί στο επιχειρησιακό πρόγραμμα των ενδιαφερόμενων Δήμων και να μην περιλαμβάνουν δρόμους που εξυπηρετούν τη γενική κυκλοφορία και αποτελούν μέρος του ευρύτερου οδικού δικτύου.

Για τις προτεινόμενες πράξεις θα πρέπει να υπάρχουν επικαιροποιημένα οριστική μελέτη και τεύχη δημοπράτησης, οι απαιτούμενες αδειοδοτήσεις καθώς και στοιχεία τεκμηρίωσης εξασφάλισης γης. Η σχετική μελέτη θα πρέπει να συμφωνεί με τις εγκεκριμένες ΟΜΟΕ και την εγκύκλιο 41/18-11-2005 (α.π. ΔΜΕΟ/α/ο/2006) του ΥΠΕΧΩΔΕ (νυν Υπ.Υποδομών & Μεταφορών) για κατηγορίες οδού AV και AVI.

Η Δράση εφαρμόζεται σε όλη τη χώρα, σε αγροτικές περιοχές, εκτός σχεδίου οικισμών των Δήμων.

2. **ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ**

2.1 Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να εμπίπτουν στις ακόλουθες περιοχές εστίασης του ΠΑΑ 2014-2020:

Πίνακας (Πρωτογενείς Επιπτώσεις)

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 2: «Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των ειδών γεωργίας σε όλες τις περιοχές και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών»

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ 2Α: «Βελτίωση της οικονομικής αποδοτικότητας όλων των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και διευκόλυνση της αναδιάρθρωσης και του εκσυγχρονισμού των γεωργικών εκμεταλλεύσεων προκειμένου κυρίως να αυξηθεί η συμμετοχή και η επικέντρωση στην αγορά, καθώς επίσης και η διαφοροποίηση της γεωργίας»

2.2 Οι προτάσεις που θα υποβληθούν θα πρέπει να συνεισφέρουν στην εκπλήρωση των παρακάτω δεικτών:

Πίνακας 1: Δείκτες εκροών

- 01** Δημόσια Δαπάνη σε ευρώ (Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη)
- 02** Συνολική επένδυση σε ευρώ (Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική / Ιδία Συμμετοχή : στη συγκεκριμένη Δράση 4.3.4, η Ιδία Συμμετοχή είναι μηδέν, οπότε ο 02 ταυτίζεται με τον 01)
- 03** Αριθμός πράξεων στις οποίες παρέχεται στήριξη (αριθμός)

Οι Δείκτες εκροών 01 και 03, αναλύονται σε Διαστάσεις Δεικτών σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Δείκτης Εκροών	Διάσταση Δείκτη		Περιγραφή δεδομένων διάστασης δείκτη	Απάντηση (Προς Συμπλήρωση)*
01	LFA1	Κατηγορία Περιοχής	Ορεινή Περιοχή	
	LFA2		Περιοχή που αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς εκτός της ορεινής	
	LFA3		Περιοχή που επηρεάζεται από ειδικά μειονεκτήματα	
	LFA4		Περιοχή που δεν αντιμετωπίζει φυσικούς περιορισμούς ή ειδικά μειονεκτήματα	
01, 03	FI1	Αφορά χρηματοδοτικά εργαλεία	ΝΑΙ	
	FI2		ΟΧΙ	

*Ο υποψήφιος δικαιούχος απαντά στα ανωτέρω, κατά την καταχώρηση της αίτησης στήριξης στο ΟΠΣΑΑ, επιλέγοντας ένα από τα δεδομένα Διάστασης Δείκτη.

Πίνακας 2: Λοιποί δείκτες

Κωδικός Δείκτη	Περιγραφή Δείκτη	Μονάδα Μέτρησης	Παρατηρήσεις
AdO.ROAD	Μήκος οδοποιίας	km	

3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

- 3.1 Η συγχρηματοδοτούμενη¹ δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων με την παρούσα πρόσκληση ανέρχεται σε **43.000.000,00 €**.
- 3.2 Ο ΕΦΔ (Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων) με σύμφωνη γνώμη της ΔΑ (Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020), δύναται να επικαιροποιήσει το συνολικό ύψος της συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης της παρούσας πρόσκλησης και να προβεί σε αιτιολογημένη ανάκληση ισχύος της πρόσκλησης, ενημερώνοντας σε κάθε περίπτωση τους δυνητικούς δικαιούχους μέσω της οικείας ιστοσελίδας (ιστοσελίδα του ΠΑΑ: www.agrotikianaptixi.gr).
- 3.3 Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης θα ενταχθούν πράξεις, έως το ύψος της συνολικής συγχρηματοδοτούμενης δημόσιας δαπάνης ή εναλλακτικά έως το 110% αυτής ή και μεγαλύτερο, για τις περιπτώσεις που αναφέρονται αναλυτικά στην παράγραφο 6.1 της παρούσας πρόσκλησης.

4 ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ

- 4.1 Ως επιλέξιμες είναι, σύμφωνα με την παρ. 2, άρθρο 60, του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013, **οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί μετά την υποβολή της αίτησης στήριξης**. Εξαιρούνται οι δαπάνες για τα γενικά έξοδα οι οποίες είναι επιλέξιμες, σύμφωνα με την παρ.2, άρθρο 65, του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, εφόσον έχουν πραγματοποιηθεί και πληρωθεί από τοδικαιούχο μετά την 1η Ιανουαρίου 2014.
- 4.2 Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για την κατασκευή έργων βελτίωσης οδού πρόσβασης σε γεωργική γη ή/και κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις. Ενδεικτικά θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες των ακόλουθων υποέργων:
- Κατασκευή υποδομής.
  - Οριστική μελέτη (σύμφωνα με τα ισχύοντα κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης), η οποία θα πρέπει να έχει εκπονηθεί **μετά την 01/01/2014 και πριν την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης**.
  - Τεχνικός Σύμβουλος - Μελετητής σύμφωνα με την παρ.6, άρθρο 188, του ν.4412/2016 (Α' 147) και την υπ' αρ. ΔΝΣβ/92783 π.ε./ΦΝ466/10-9-2018 Υ.Α. (Β' 4203). Σημειώνεται ότι η συμμετοχή των βασικών μελετητών στην εκτέλεση δημοσίων έργων **είναι υποχρεωτική**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ως άνω απόφαση.
  - Δαπάνες Οργανισμών Κοινής Ωφελείας (ΟΚΩ).
  - Αρχαιολογικές έρευνες και εργασίες.

---

¹ Όπου συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη είναι η επιλέξιμη δημόσια δαπάνη από το ΠΑΑ για τον υπολογισμό της κοινοτικής συνεισφοράς

- 4.3 Ως ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας των δαπανών, δηλαδή της ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των προτεινόμενων πράξεων ορίζεται η **31 Δεκεμβρίου 2025**. Εντούτοις θα πρέπει, το φυσικό αντικείμενο να έχει ολοκληρωθεί και η τελική αίτηση πληρωμής να έχει υποβληθεί από τους δικαιούχους στην ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, το αργότερο μέχρι **31 Αυγούστου 2025**.
- 4.4 Πράξεις που έχουν περατωθεί φυσικά ή εκτελεστεί πλήρως δεν είναι επιλέξιμες, ανεξάρτητα εάν έχουν εκτελεστεί ή όχι οι σχετικές πληρωμές, σύμφωνα με την παρ. 6, άρθρο 65, του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.
- 4.5 Οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων πράξεων προσδιορίζονται στην υπ' αρ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (Β' 5968) Απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Αντικατάσταση της υπ' αριθ.110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»», όπως κάθε φορά ισχύει.
- 4.6 * Ως **ελάχιστος προϋπολογισμός** των υποβαλλόμενων πράξεων ορίζεται το ποσό των **150.000,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.)**.
- * Ως **μέγιστος προϋπολογισμός** των υποβαλλόμενων πράξεων ορίζεται το ποσό των **500.000,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.)**.
- * Κατ' εξαίρεση μπορεί να υποβληθεί αίτηση στήριξης πράξης με προϋπολογισμό μέχρι το ποσό του **1.000.000,00 ευρώ (συμπεριλαμβανομένου Φ.Π.Α.)**, μόνο στις περιπτώσεις που η πράξη αφορά φυσικό αντικείμενο συνεχόμενο (μία αγροτική οδός), λειτουργικό και λόγοι οδικής ασφαλείας επιβάλλουν την ολοκλήρωσή της μέχρι το ποσό αυτό. Οποιαδήποτε υπέρβαση του ποσού του 1.000.000,00 ευρώ καθιστά την προτεινόμενη πράξη μη επιλέξιμη, με αποτέλεσμα την απόρριψή της, ακόμη και εάν ο δικαιούχος Δήμος είναι πρόθυμος να καταβάλλει το επιπλέον ποσό.
- 4.7 Έργα με έσοδα: δεν αφορά την παρούσα δράση, σύμφωνα με τα άρθρα 61 και 65 του Καν. 1303/2013.
- 4.8 Ειδικότεροι κανόνες επιλεξιμότητας:
- Οι πράξεις θα πρέπει να πληρούν τους επιπλέον όρους που ορίζονται στα κριτήρια επιλεξιμότητας της Δράσης 4.3.4, όπως αυτά αποτυπώνονται στο συνημμένο οδηγό διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης.

- Οι επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τα άρθρα 45, 60, 61 του κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 και το άρθρο 69 του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

4.9 Δαπάνες βάσει απλοποιημένου κόστους: Δεν αφορά την παρούσα δράση.

5 ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ

5.1 Η αίτηση στήριξης υποβάλλεται **αποκλειστικά ηλεκτρονικά** μέσω του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Αγροτικής Ανάπτυξης-Ο.Π.Σ.Α.Α. (www.opsaa.gr/RDIIS), συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά/έγγραφα. Για το σκοπό αυτό, απαιτείται τα στελέχη του δυνητικού δικαιούχου να διαθέτουν ατομικό **κωδικό πρόσβασης στο Ο.Π.Σ.Α.Α., πριν την υποβολή της Αίτησης Στήριξης.**

Οδηγίες για έκδοση κωδικού χρήστη στο ΟΠΣΑΑ βρίσκονται στην ηλεκτρονική Δ/νση του ΟΠΕΚΕΠΕ (www.opেকেpe.gr), στο σύνδεσμο «ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ».

Η επικοινωνία με το Δυνητικό Δικαιούχο γίνεται μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α., **αποκλειστικά με ηλεκτρονικό τρόπο**, σε όλα τα στάδια από την αίτηση στήριξης μέχρι και την έκδοση της απόφασης ένταξης. Για το λόγο αυτό είναι σημαντικό να έχουν καταχωρηθεί σωστά όλα τα στοιχεία του Δικαιούχου (Διαδρομή καταχώρησης στοιχείων στο Ο.Π.Σ.Α.Α.: Αίτηση Στήριξης – Στοιχεία Δικαιούχου – Επικοινωνία - Στοιχεία Επικοινωνίας - E_mail) και **ιδιαίτερα το e-mail επικοινωνίας**, στο οποίο θα προωθούνται όλα τα αυτοματοποιημένα μηνύματα στα διάφορα στάδια αξιολόγησης, ένταξης κ.α..

Σε περίπτωση που ο δυνητικός δικαιούχος δεν λαμβάνει τα e-mail στα εισερχόμενά του, πρέπει να ελέγξει τον φάκελο «Ανεπιθύμητα» ("Spam" ή "Bulk").

5.2 Ημερομηνία έναρξης ηλεκτρονικής υποβολής πρότασης: **10/01/2022 και ώρα 00:00:01**

Ημερομηνία λήξης ηλεκτρονικής υποβολής πρότασης: **28/02/2022 και ώρα 23:59:59**

Έγγραφα, για τα οποία δεν είναι τεχνικά εφικτή η ηλεκτρονική επισύναψη /υποβολή τους (π.χ. χάρτες, σχέδια, κ.α.), δύναται να αποστέλλονται στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Π.Α.Α. 2014 – 2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, διεύθυνση: Λ. Αθηνών 56, 10441 Αθήνα και να πρωτοκολλούνται από αυτήν, **εντός 10 εργάσιμων ημερών** από την ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στήριξης.

Το κάθε αρχείο που επισυνάπτεται πρέπει να έχει μέγεθος μικρότερο των 10ΜΒ.

Δε θα γίνονται δεκτές αιτήσεις στήριξης εκτός των ανωτέρω προθεσμιών.

5.3 Ειδικότερα, η ηλεκτρονική υποβολή στο ΟΠΣΑΑ, περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

A/A	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1	Τυποποιημένη αίτηση στήριξης (επισυνάπτεται υπόδειγμα).
2	Έγγραφο της Δ/σης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής της Περιφερειακής Ενότητας ή άλλης αρμόδιας Υπηρεσίας με το οποίο βεβαιώνεται το είδος των εκμεταλλεύσεων (γεωργικές, κτηνοτροφικές, μικτές) που εξυπηρετεί η προτεινόμενη πράξη.
3	Ορθοφωτοχάρτης στον οποίο θα αποτυπώνονται: <ul style="list-style-type: none"> • Η προτεινόμενη παρέμβαση και τα όρια των εντός σχεδίου περιοχών πλησίον αυτής. • Η σύνδεση ή μη της προτεινόμενης παρέμβασης με ασφαλτοστρωμένο ή τσιμεντοστρωμένο δίκτυο, υφιστάμενο ή υπό κατασκευή.
4	Απόσπασμα του επιχειρησιακού προγράμματος του δυνητικού δικαιούχου Δήμου, από το οποίο να προκύπτει η προτεινόμενη παρέμβαση. Στην περίπτωση που δεν έχει εκπονηθεί επιχειρησιακό πρόγραμμα ή που σε αυτό δεν περιλαμβάνεται η προτεινόμενη πράξη: απόφαση/δέσμευση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου του Δήμου για την ένταξη της πράξης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, όταν αυτό εκπονηθεί/τροποποιηθεί, συνοδευόμενη από εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας ως προς τη σκοπιμότητα της προτεινόμενης πράξης.
5	Για πράξεις προϋπολογισμού άνω των 500.000,00 € και έως 1.000.000,00 € (συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ), βεβαίωση της αρμόδιας Τεχνικής Υπηρεσίας από την οποία αιτιολογημένα να προκύπτει ότι η προτεινόμενη πράξη αφορά φυσικό αντικείμενο συνεχόμενο (μία οδός), λειτουργικό και λόγοι οδικής ασφάλειας επιβάλλουν την ολοκλήρωσή της μέχρι το ποσό αυτό.
6	Στοιχεία τεκμηρίωσης της κοστολόγησης εργασιών στην περίπτωση που ο προϋπολογισμός δεν προκύπτει από κανονιστικές πράξεις, όπως αποφάσεις του αρμόδιου Υπουργού για την έγκριση, αναπροσαρμογή και τροποποίηση των ενιαίων τιμολογίων Έργων Οδοποιίας, Υδραυλικών, Λιμενικών, Οικοδομικών και Πρασίνου. Εάν ο προϋπολογισμός των δαπανών αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών υπερβαίνει το 5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του κατασκευαστικού έργου, απαιτείται η εγκριτική απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, μετά από αιτιολογημένη γνώμη των αρμόδιων Κεντρικών Συμβουλίων του ίδιου Υπουργείου.
7	Δικαιολογητικά για την εξέταση της διαδικασίας διακήρυξης ή και της διαδικασίας ανάληψης νομικής δέσμευσης. Υποβάλλονται στην περίπτωση που έχει προηγηθεί της υποβολής της αίτησης στήριξης η δημοσίευση διακήρυξης ή και η υπογραφή

	σύμβασης με ανάδοχο.
8	Σύμφωνη γνώμη του φορέα που θα αναλάβει καθήκοντα εκτέλεσης της πράξης σε περίπτωση αδυναμίας του δικαιούχου ή και, εφόσον υπάρχει, σχετική προγραμματική σύμβαση.
9	Εγκριτική απόφαση επικαιροποιημένης οριστικής μελέτης, τεχνική περιγραφή, αναλυτικός προϋπολογισμός, συνοπτική προμέτρηση, τιμολόγιο δημοπράτησης, σχέδια μελέτης και ειδικότερα: οριζοντιογραφία γενικής διάταξης έργου, μηκοτομή, τυπικές διατομές.
10	Διακήρυξη του διαγωνισμού (Αναλυτική και Περιληπτική) ή πρόσκληση για κλειστές διαδικασίες, απαιτούμενες Συγγραφές Υποχρεώσεων (Ειδική, Γενική, Τεχνική), Τεχνικές Προδιαγραφές όπου απαιτείται, χρονοδιάγραμμα προγραμματισμού κατασκευής.
11	Βεβαίωση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας (τεχνική υπηρεσία που έχει εγκρίνει τη μελέτη) για την τήρηση των ΟΜΟΕ και της εγκυκλίου 41/18-11-2005 (α.π. ΔΜΕΟ/α/ο/2006) του ΥΠΕΧΩΔΕ ή στις εξαιρετικές περιπτώσεις αποκλίσεων από τα ανωτέρω: απόφαση της αρμόδιας τεχνικής υπηρεσίας (τεχνική υπηρεσία που έχει εγκρίνει τη μελέτη) από την οποία θα προκύπτουν οι αποκλίσεις, θα τεκμηριώνεται πλήρως και ουσιαστικά η αναγκαιότητά τους, θα τεκμηριώνεται η λειτουργικότητα της οδού και θα αναφέρεται το ελάχιστο πλάτος κυκλοφορίας που εξασφαλίζεται.
12	Στοιχεία τεκμηρίωσης εξασφάλισης γης (απόφαση αρμόδιου συλλογικού οργάνου του δυνητικού δικαιούχου, κτηματολόγιο, τίτλοι ιδιοκτησίας, κλπ).
13	Απαιτούμενες αδειοδοτήσεις.
14	Απόφαση αρμόδιου συλλογικού οργάνου του δυνητικού δικαιούχου για την υποβολή της αίτησης στήριξης.
15	Υπογεγραμμένη σύμβαση με τον ανάδοχο (εφόσον υπάρχει).
16	Απόφαση αρμόδιου οργάνου χαρακτηρισμού της περιοχής υλοποίησης της προτεινόμενης πράξης ως πλημμυροπαθή ή πυρόπληκτη ή σεισμόπληκτη.

Όλα τα ανωτέρω υποβάλλονται ηλεκτρονικά σε **μορφή αρχείου τύπου pdf**.

Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό ΟΠΣΑΑ και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι λαμβάνουν αυτοματοποιημένο email από το ΟΠΣΑΑ, που τους ενημερώνει πως η αίτηση στήριξης τους υποβλήθηκε επιτυχώς (τίτλος πράξης, ημερομηνία υποβολής και κωδικός Ο.Π.Σ.Α.Α.).

Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στη διαδικτυακή εφαρμογή, η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση της, **είναι της αποκλειστικής** ευθύνης των αιτούντων.

Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.

5.4 Διόρθωση – ανάκληση αιτήσεων στήριξης πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής τους

Οι δυνητικοί δικαιούχοι μπορούν να διορθώσουν την αίτηση στήριξης και τα συνοποβληθέντα δικαιολογητικά, ακόμη και μετά την οριστική υποβολή της, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση. **Η αίτηση στήριξης αξιολογείται βάσει της τελευταίας επιτυχούς/έγκυρης υποβολής (τελευταία οριστικοποιημένη αίτηση στήριξης).**

Πέραν των ανωτέρω οι αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτησης στήριξης εν όλο ή εν μέρει μετά από σχετικό αίτημά τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΕ) 809/2014. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρίσκονταν πριν υποβάλλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.

6 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΙ ΕΝΤΑΞΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

6.1 Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης που υποβλήθηκαν, πραγματοποιείται **αποκλειστικά** μέσω του ΟΠΣΑΑ και **η αξιολόγηση είναι συγκριτική**.

Η αξιολόγηση γίνεται με βάση τα κριτήρια επιλεξιμότητας και επιλογής που περιγράφονται στο συνημμένο στην παρούσα Οδηγό Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης.

Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου δύναται να ζητηθεί η υποβολή συμπληρωματικών στοιχείων και διευκρινήσεων, **εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική κοινοποίηση του σχετικού εγγράφου στο δυνητικό δικαιούχο μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α..**

Συμπληρωματικά στοιχεία είναι αυτά τα οποία, ενώ προβλέπονταν στην πρόσκληση, δεν υποβλήθηκαν λόγω παράλειψης του δυνητικού δικαιούχου και εκδόθηκαν πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Οι διευκρινίσεις είναι στοιχεία που ζητούνται με σκοπό την αποσαφήνιση των στοιχείων που υποβλήθηκαν και την καλύτερη κατανόηση του περιεχομένου της αίτησης στήριξης.

Ο δυνητικός δικαιούχος υποβάλλει προς την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής Π.Α.Α. 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων **αποκλειστικά ηλεκτρονικά μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α.** τα συμπληρωματικά στοιχεία και τις διευκρινήσεις στοιχείων, εντός της παραπάνω προθεσμίας.

Στον έλεγχο, σύμφωνα με την παρ. 2, άρθρο 48, του κανονισμού (ΕΕ) 809/2014, περιλαμβάνεται επαλήθευση:

α) Της επιλεξιμότητας του δικαιούχου.

β) Των κριτηρίων επιλεξιμότητας.

γ) Της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής.

δ) Της επιλεξιμότητας των δαπανών της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με την κατηγορία δαπανών ή τη μέθοδο υπολογισμού που πρέπει να χρησιμοποιείται όταν η ενέργεια ή μέρος αυτής εμπίπτει στα στοιχεία β), γ) και δ), της παρ. 1, άρθρο 67, του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013.

ε) Του εύλογου χαρακτήρα των δαπανών που υποβλήθηκαν του στοιχείου α), της παρ. 1, άρθρο 67, του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013, εξαιρουμένων των συνεισφορών σε είδος και του κόστους απόσβεσης. Οι δαπάνες αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς, σύγκριση των διαφόρων προσφορών ή επιτροπή αξιολόγησης.

Αρχικά ελέγχεται η εμπρόθεσμη υποβολή, η πληρότητα και η συμμόρφωση των αιτήσεων που υποβλήθηκαν, ως προς τα κριτήρια επιλεξιμότητας, σύμφωνα με τον «Οδηγό Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης».

Στη συνέχεια οι αιτήσεις βαθμολογούνται με βάση τα κριτήρια επιλογής σύμφωνα με τον «Οδηγό Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης» και προσδιορίζεται το ποσό και ποσοστό στήριξης.

Τα αποτελέσματα αποτυπώνονται σε κατάλληλο φύλλο διοικητικού ελέγχου κριτηρίων επιλογής, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΟΠΣΑΑ.

Με βάση τα ως άνω αποτελέσματα εκδίδεται Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου (Πίνακας κατάταξης στο Ο.Π.Σ.Α.Α.), στον οποίο παρουσιάζονται οι παραδεκτές και μη παραδεκτές αιτήσεις. Οι παραδεκτές αιτήσεις κατατάσσονται με φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Στον Πίνακα επισημαίνονται:

i. Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη, των οποίων ο προϋπολογισμός δημόσιας δαπάνης δεν υπερβαίνει αθροιστικά τον αντίστοιχο της πρόσκλησης και των οποίων η βαθμολογία είναι μεγαλύτερη τυχόν ελάχιστου ορίου που έχει τεθεί στην πρόσκληση.

ii. Οι αιτήσεις που δεν επιλέγονται προς στήριξη και οι λόγοι απόρριψής τους.

iii. Το οικονομικό αντικείμενο των αιτήσεων, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το διοικητικό έλεγχο.

Οι αιτήσεις που επιλέγονται προς στήριξη, σύμφωνα με το σημείο i ανωτέρω, εντάσσονται στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης, σύμφωνα με την παράγραφο 6.2.

Ο ανωτέρω πίνακας συνοδεύεται από σαφείς πληροφορίες για την πρόσβαση των αιτούντων στο αναλυτικό αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, όπως αυτό απεικονίζεται στο ΟΠΣΑΑ, για τη δυνατότητα υποβολής προσφυγής (ενδικοφανούς προσφυγής) κατά την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, τον τρόπο, τον τόπο και τις προθεσμίες υποβολής της εν λόγω προσφυγής. Ο πίνακας δημοσιοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ, αποστολή ηλεκτρονικού μηνύματος στον ενδιαφερόμενο και τυχόν άλλα μέσα) για την ενημέρωση των αιτούντων.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι λαμβάνουν αυτοματοποιημένο email από το ΟΠΣΑΑ που τους ενημερώνει για το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου (θετικό ή αρνητικό). Στην περίπτωση που το αποτέλεσμα είναι αρνητικό, το αυτοματοποιημένο email παραπέμπει τους δυνητικούς δικαιούχους στο σύνδεσμο του ΟΠΣΑΑ, ώστε να ενημερωθούν για τους λόγους απόρριψης καθώς και για το δικαίωμα, την προθεσμία και τον τόπο υποβολής της προσφυγής.

Η ως άνω προσφυγή **υποβάλλεται αποκλειστικά ηλεκτρονικά** μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α. προς την **Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων**, εντός αποκλειστικής προθεσμίας επτά (7) εργασίμων ημερών από την επομένη της ηλεκτρονικής κοινοποίησης των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης μέσω του Ο.Π.Σ.Α.Α. και εξετάζεται σύμφωνα με την υπ' αρ. 137675/ΕΥΘΥ1016/19-12-2018 (Β' 5968) Υ.Α., όπως κάθε φορά ισχύει.

Με βάση το αποτέλεσμα της εξέτασης, επικαιροποιείται ο Πίνακας Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου, ο οποίος αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται αμελλητί στους προσφεύγοντες.

Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, προβαίνει σε υπερδέσμευση του ποσού της πρόσκλησης με σκοπό:

1. Την προσαρμογή, όπου απαιτείται, του οικονομικού αντικειμένου των αιτήσεων που έχουν ήδη επιλεγεί προς στήριξη.
2. Την ένταξη στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης των αιτήσεων που μετά την εξέταση της σχετικής προσφυγής, συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη ή ίση της τελευταίας πρότασης που επιλέχθηκε προς στήριξη, σύμφωνα με το σημείο i ανωτέρω.

Το ποσό της υπερδέσμευσης μπορεί να ανέλθει έως το 110% της συνολικής δημόσιας ενίσχυσης που καθορίζεται στην πρόσκληση, δυνάμει της οποίας υποβλήθηκαν οι σχετικές αιτήσεις στήριξης. Στην περίπτωση που το ποσοστό αυτό δεν επαρκεί για την κάλυψη των ανωτέρω ενεργειών ή και σε άλλες πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, δύναται να αυξηθεί. Η εν λόγω αύξηση απαιτεί την έγκριση της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020.

Στην περίπτωση όπου μετά τις ανωτέρω ενέργειες δεν καλύπτεται το καθορισμένο επίπεδο υπερδέσμευσης, η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, δύναται να προβεί σε επιλογή επόμενων στη σειρά κατάταξης αιτήσεων στήριξης του επικαιροποιημένου Πίνακα Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου, εφόσον αυτές συγκεντρώνουν βαθμολογία μεγαλύτερη της τυχόν ελάχιστης βαθμολογίας που ορίζει η πρόσκληση.

Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) των αιτήσεων στήριξης θα διενεργηθεί από στελέχη της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων.

Σε κάθε περίπτωση εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές αίτησης στήριξης δε συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης προσφυγής που αφορά τη συγκεκριμένη αίτηση. Επιπλέον, εξασφαλίζεται ότι για τα άτομα που μετέχουν στη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης, δεν υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων, μέσω υποβολής κατάλληλης δήλωσης.

- 6.2** Για τις αιτήσεις που επιλέχθηκαν προς στήριξη εκδίδεται απόφαση ένταξης πράξεων, με την οποία κάθε αίτηση χαρακτηρίζεται ως πράξη του ΠΑΑ κατά την έννοια του άρθρου 2.(9) του κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013. Η **απόφαση ένταξης** της πράξης εκδίδεται με ευθύνη της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδας Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων και δύναται να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες πράξεις. Τελικός διατάκτης της απόφασης είναι ο **Γενικός Γραμματέας Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών**.

Μετά την έκδοση της απόφασης, τα στοιχεία της (αριθμός πρωτοκόλλου, ημερομηνία, Κωδικός Α.Δ.Α.), καθώς και η απόφαση καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται με αυτοματοποιημένο email από το Ο.Π.Σ.Α.Α. ότι η αίτηση στήριξης που υπέβαλαν έχει περιληφθεί σε απόφαση ένταξης και θα χρηματοδοτηθεί από το Π.Α.Α. 2014-2020. Το αυτοματοποιημένο μήνυμα παραπέμπει τους δυνητικούς δικαιούχους στο σύνδεσμο του Ο.Π.Σ.Α.Α. απ' όπου μπορούν να λάβουν την Απόφαση Ένταξης.

- 6.3** Η Απόφαση αναρτάται στη «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ. Επιπλέον **δημοσιοποιείται** με ευθύνη της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο ή/και κοινοποιείται ατομικά (μέσω ηλεκτρονικού ή απλού ταχυδρομείου) στο δικαιούχο.

7 ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

- 7.1** Για αναλυτικότερες πληροφορίες σχετικά με την υποβολή των προτάσεων, τη συμπλήρωση των αιτήσεων στήριξης και άλλες διευκρινίσεις υπεύθυνα είναι τα στελέχη της Μονάδας Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020:

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΗΛΕΦΩΝΟ	E-MAIL
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΠΑΤΣΙΔΗΣ	24610-95960	xapatsidis@mou.gr ☐
ΕΛΕΝΗ ΒΑΡΛΑΜΗ	2310-473477	evarlami@mou.gr
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ	210-5275133	dimtheo@mou.gr
ΤΕΡΕΖΑ ΚΑΤΣΑΡΟΥ	210-5275136	tkatsarou@mou.gr
ΦΩΤΗΣ ΚΟΛΟΒΟΣ	210-5275131	fkolovos@mou.gr
ΜΑΡΙΑ ΚΟΛΟΚΥΘΑ	210-5275010	mkolokytha@mou.gr
ΘΑΝΑΣΗΣ ΚΟΥΡΤΕΣΗΣ	210-5275137	akourtesis@mou.gr
ΧΡΥΣΑΝΘΗ ΜΑΤΣΟΥΚΑ	210-5275111	cmatsouka@mou.gr
ΓΙΩΡΓΟΣ ΝΤΕΛΛΑΣ	2410-670490	gdellas@mou.gr
ΑΡΕΤΗ ΠΟΖΑΠΑΛΙΔΗ	210-5275025	apozapalidi@mou.gr
ΚΩΣΤΑΣ ΨΥΧΟΥΝΤΑΚΗΣ	210-5275003	kpsichountakis@mou.gr

7.2 Περαιτέρω πληροφορίες για το ΠΑΑ 2014-2020, το σύστημα διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020, το θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης των πράξεων που εντάσσονται στο ΠΑΑ 2014-2020, τους κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών των πράξεων, καθώς και οποιαδήποτε πληροφορία για την υποβολή των αιτήσεων στήριξης βρίσκονται στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.agrotikianaptixi.gr. Ο ανωτέρω διαδικτυακός τόπος αποτελεί βασικό εργαλείο επικοινωνίας της ΕΥΔ/ΕΦΔ με το σύνολο των ενδιαφερομένων για το ΠΑΑ 2014-2020 και ανακοινώνεται σε αυτόν κάθε σχετική πληροφορία.

7.3 Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, Μονάδα Δημοσίων Υποδομών & Παρεμβάσεων, μεριμνά για την ευρεία δημοσιοποίηση, μέσω του τύπου ή/και ηλεκτρονικά, της πρόσκλησης, ούτως ώστε να εξασφαλίζεται ότι όλοι οι δυνητικοί δικαιούχοι έλαβαν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενο της πρόσκλησης. Η πρόσκληση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ», δημοσιεύεται στις ιστοσελίδες του ΥΠΑΑΤ (www.minagric.gr και www.agrotikianaptixi.gr) καθώς και στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και κοινοποιείται σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Σε κάθε περίπτωση, τηρείται αρχείο με τα αποδεικτικά στοιχεία δημοσιοποίησής της.

Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους πρόσκλησης και να παραπέμπει σε αναλυτικό πληροφοριακό υλικό, το οποίο τίθεται στη διάθεση των ενδιαφερομένων σε έντυπη ή σε ηλεκτρονική μορφή.

**Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΠΟΡΩΝ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΟΔ. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΗΣ

Συνημμένα:

- ✓ Παράρτημα Ι: Υποχρεώσεις Δικαιούχων

Τα παρακάτω συνημμένα βρίσκονται στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις www.agrotikianaptixi.gr, www.minagric.gr και www.espa.gr.

1. Υπόδειγμα Αίτησης στήριξης.
2. Οδηγός Διοικητικού Ελέγχου Αιτήσεων Στήριξης.
3. Οδηγός Προληπτικού Ελέγχου Σταδίων Υλοποίησης Δημοσίων Συμβάσεων.
4. Κατάλογος Περιοχών που Αντιμετωπίζουν Φυσικούς Περιορισμούς ή Ειδικά Μειονεκτήματα.

Πίνακας Αποδεκτών:

Προς:

- Δήμοι

Κοινοποίηση:

- Γραφείο Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κ. Σ. Λιβανού
- Γραφείο Υφυπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, κ. Γ. Στύλιου
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα Ενωσιακών Πόρων & Υποδομών, κ. Δ. Παπαγιαννίδη
- Οργανισμός Πληρωμών & Ελέγχων Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού & Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ)
  - Γραφείο Προέδρου, κ. Δ. Μελά
  - Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης και Αλιείας
- Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020, γραφείο προϊσταμένου, κ. Ν. Μανέτα
- Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, γραφείο προϊσταμένης, κα Π. Πυριοβολή

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Οι δικαιούχοι πράξεων που θα ενταχθούν στο ΠΑΑ αναλαμβάνουν την τήρηση των παρακάτω υποχρεώσεων :

1. ΤΗΡΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

- (i) Να τηρούν την κοινοτική και εθνική νομοθεσία κατά την εκτέλεση της πράξης και ιδίως όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και την αειφόρο ανάπτυξη.
- (ii) Να τηρούν τους όρους ή περιορισμούς που τίθενται, από το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΠΑΑ 2014-2020 όπως ισχύει κάθε φορά, από το ειδικό θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής της πράξης ή από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 ή από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020.

2. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να τηρούν τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης της πράξης και των επί μέρους υποέργων, όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης της πράξης.

Η ανάληψη της κύριας νομικής δέσμευσης δεν μπορεί να υπερβεί τους δεκαοκτώ (18) μήνες από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης και σε κάθε περίπτωση όχι αργότερα από έξι (6) μήνες από την προθεσμία αυτή. Σε περίπτωση υπέρβασης αυτών των χρονικών ορίων, η Απόφαση Ένταξης θα ανακληθεί μετά από προειδοποιητική επιστολή της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 και την άπρακτη παρέλευση τριών μηνών. Η παραπάνω προθεσμία ισχύει με την επιφύλαξη δικαστικών ή διοικητικών αποφάσεων που αναστέλλουν την υλοποίηση της πράξης ή λόγω ανωτέρας βίας.

Υπερβάσεις του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των υποέργων δύνανται να επιφέρουν την επιβολή στο δικαιούχο λήψης διορθωτικών μέτρων εντός συγκεκριμένων προθεσμιών, αλλά και την ανάκληση της απόφασης ένταξης της εν λόγω πράξης ή την τροποποίηση της απόφασης ένταξης στην οποία περιλαμβάνονταν (όταν η απόφαση ένταξης αφορά πολλές πράξεις).

- (ii) Να διασφαλίζουν το λειτουργικό αποτέλεσμα της πράξης, λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα για το σκοπό αυτό, με βάση το κανονιστικό πλαίσιο του φορέα λειτουργίας και συντήρησης της πράξης και των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων του, στην περίπτωση που ο φορέας λειτουργίας και συντήρησης της πράξης δεν ταυτίζεται με το δικαιούχο αυτής.
- (iii) Να λαμβάνουν έγκριση από την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 για τις διαδικασίες της διακήρυξης, ανάθεσης και τροποποίησης δημοσίων συμβάσεων.

- (iv) Να ενημερώνουν έγκαιρα την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 σχετικά με την εξέλιξη της πράξης και να αποστέλλουν όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση της πράξης έως και την ολοκλήρωσή της, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο θεσμικό πλαίσιο του μέτρου/υπομέτρου/δράσης ή/και τις απαιτήσεις της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 και της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020.
- (v) Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του ΟΠΣΑΑ με τα δεδομένα και έγγραφα των πράξεων που υλοποιούν και ειδικότερα τα δεδομένα και έγγραφα προγραμματισμού και υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου και των δεικτών.
- (vi) Να διασφαλίζουν την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΟΠΣΑΑ, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις.
- (vii) Να παράσχουν στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 και/ή στους εξωτερικούς αξιολογητές του ΠΑΑ ή άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό της, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση του προγράμματος, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.

3. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

- (i) Να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για την πράξη, στην οποία θα καταχωρούνται όλες οι δαπάνες που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 μέσω των αιτήσεων πληρωμής.
- (ii) Να υποβάλλουν (εφόσον απαιτείται από τη φύση του έργου) στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 και στον ΟΠΕΚΕΠΕ, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, στοιχεία για τους δημιουργούμενους τόκους από τη χρηματοοικονομική διαχείριση των διατιθέμενων πόρων.

4. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΕΛΕΓΧΟΙ

- (i) Να θέτουν στη διάθεση, εφόσον ζητηθούν, καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης των πράξεων και για όσο χρόνο ο δικαιούχος υποχρεούται για την τήρησή τους, όλα τα έγγραφα, δικαιολογητικά και στοιχεία της πράξης, στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020, Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020, ΟΠΕΚΕΠΕ, Επιτροπή Παρακολούθησης και σε όλα τα ελεγκτικά όργανα της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (ii) Να αποδέχονται επιτόπιους ελέγχους και επιτόπιες επισκέψεις από όλα τα αρμόδια εθνικά και ευρωπαϊκά ελεγκτικά όργανα, τόσο στην έδρα τους, όσο και στους χώρους υλοποίησης της πράξης,

και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο που αφορά την εκτέλεση της πράξης, εφόσον ζητηθούν.

(iii) Να τηρούν τις ακόλουθες μακροχρόνιες δεσμεύσεις, προκειμένου οι πράξεις να διατηρήσουν το δικαίωμα της συνεισφοράς των Ταμείων:

α) Για πράξεις που περιλαμβάνουν επένδυση σε υποδομή ή παραγωγική επένδυση, εντός πέντε (5) ετών από την τελική πληρωμή ή εντός της προθεσμίας που ορίζεται στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων να μην επέλθει:

- ✓ Παύση ή μετεγκατάσταση μιας παραγωγικής δραστηριότητας εκτός της περιοχής προγράμματος.
- ✓ Αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος ενός στοιχείου υποδομής η οποία παρέχει σε μια εταιρεία ή δημόσιο οργανισμό αδικαιολόγητο πλεονέκτημα.
- ✓ Ουσιαστική μεταβολή που επηρεάζει τη φύση, τους στόχους ή την εφαρμογή των όρων που θα μπορούσαν να υπονομεύσουν τους αρχικούς στόχους.

β) Άλλες μακροχρόνιες δεσμεύσεις που ορίζονται από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 ή την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020 ή καθορίζονται από το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την πράξη.

Η τήρηση των μακροχρονίων υποχρεώσεων επιβεβαιώνεται, μετά την ολοκλήρωση της πράξης, από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 ή την Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ 2014-2020.

5. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

(i) Να αποδέχονται ότι τα στοιχεία τους θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 και ότι τα στοιχεία ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της Οδηγίας 95/46/ΕΚ και του κανονισμού (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.

(ii) Να λαμβάνουν όλα τα μέτρα πληροφόρησης που προβλέπονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 808/2014 και του Εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 2016/669 και σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης ΠΑΑ 2014-2020 που αναφέρονται αναλυτικά στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014-2020.

6. ΑΠΟΔΟΧΗ ΜΗΝΥΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Να αποδέχονται ότι τα μηνύματα που αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στη διεύθυνση που έχουν δηλωθεί στην αίτηση στήριξης επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των έννομων συνεπειών και προθεσμιών.

7. ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Η μη τήρηση των υποχρεώσεων της απόφασης ένταξης, δύναται να επιφέρει την ανάκληση της απόφασης ένταξης και την επιβολή των διατάξεων για την ανάκτηση των ποσών ως αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων.